

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., decyzją z dnia 31 października 2018 r. na podstawie art. 100 § 1 oraz art. 97 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r., poz. 800 ze zm.) w związku z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) uznał, że:

1. Gmina Ł. ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy Z. S., zmarłego 25 kwietnia 2013 r., ostatnio stale zamieszkałego w Ł. przy ul. (...), z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i FGŚP za nw. okres w łącznej kwocie 89.153,82 zł, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 64.147,32 zł (w tym należność główna w kwocie 46.704,32 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 13.961,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 3.385,20 zł),

- ubezpieczenie zdrowotne za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 19.349,55 zł (w tym należność główna w kwocie 14.032,55 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 4.200,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł oraz koszty egzekucyjne w kwocie 1.020,20 zł),

- Fundusz Pracy i FGŚP za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 5.656,95 zł (w tym należność główna w kwocie 4.049,85 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 1.215,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł, koszty egzekucyjne 295,30 zł).

ZUS stwierdził, że, w związku z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza, odpowiedzialność za powyższe zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek, jest ograniczona do wartości stanu czynnego spadku tj. do kwoty 894.899,27 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy podkreślił, że zgodnie z brzmieniem art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Z. S., jako płatnik składek, obowiązany był do obliczenia, rozliczenia oraz opłacania w terminach określonych ustawą, należnych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i FGŚP za każdy miesiąc kalendarzowy. Niedopełnienie tego obowiązku spowodowało powstanie na koncie Z. S., jako płatnika składek, zadłużenia za wyżej wskazany okres w łącznej kwocie 89.153,82 zł, w tym również z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień zgonu, tj. 25.04.2013 r., kosztów egzekucyjnych i kosztów upomnienia.

Z. S. zmarł w dniu 25 kwietnia 2013 r. Zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z 9 grudnia 2014 r. sygn. akt III Ns 1087/14 spadek po zmarłym Z. S. na podstawie ustawy nabyła z dobrodziejstwem inwentarza Gmina Ł. w całości. Zgodnie ze spisem inwentarza majątku spadkowego po zmarłym Z. S., sporządzonym 18 lipca 2018 r., stan czynny spadku wynosi 894.899,27 zł.

Według ZUS, ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez dyspozycję art. 31 rozciąga na należności z tytułu składek stosowanie przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa, regulujących odpowiedzialność spadkobierców. Natomiast jak stanowi art. 97 § 1 Ordynacji podatkowej - spadkobiercy przejmują przewidziane w przepisach tej ustawy majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy. W związku zaś z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza odpowiedzialność za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek jest ograniczona do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku tj. do kwoty 894.899,27 zł.

(decyzja k. 84 - 85 verte akt ZUS)

Od powyższej decyzji, Gmina M. Ł., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, odwołanie złożyła, w ustawowym terminie, do Sądu Okręgowego w Łodzi, wnosząc o jej uchylenie.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że z uwagi na fakt, że nie wszyscy żyjący potencjalni spadkobiercy ustawowi, dziedziczący przed Gminą Ł., odrzucili spadek, wnioskodawca podjął czynności, mające na celu zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. W dniu 27.08.2015 r. Gmina Ł. złożyła wniosek o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z 9 grudnia 2014 r. sygn. akt III Ns 1087/14 o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. S.. Odwołująca podkreśliła, że, ze wstępnych ustaleń wynika, że występuje wielość wierzycieli i, jeśli aktywa spadku nie wystarczą na pokrycie długów, to niezbędne będzie sporządzenie planu podziału masy spadkowej. Zdaniem skarżącej, spadkobierca ponosi w dalszym ciągu, odpowiedzialność ograniczoną, jednakże odpowiadać będzie on ponad wartość stanu czynnego spadku. Powstaje bowiem obowiązek zaspokojenia wierzycieli, o których wiedział, w takiej wysokości, w jakiej byłby zobowiązany ich zaspokoić, gdyby wszystkie długi spłacił należycie. Wszyscy wierzyciele powinni zostać zaspokojeni proporcjonalnie, jednakże spadkobierca, nie może naruszać uprzywilejowania wierzycieli.

(odwołanie k. 3-5)

W odpowiedzi na odwołanie, organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji oraz uwypuklił, że kwoty zobowiązań z poszczególnych tytułów, za które spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność zostały określone na dzień otwarcia spadku, tj. dzień śmierci spadkodawcy. ZUS dodatkowo podkreślił, że, w związku z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza, odpowiedzialność wnioskodawcy została ograniczona do wartości czynnej spadku, tj. do kwoty 894.899,27 zł.

(odpowiedź na odwołanie k. 19 – 19 verte)

Postanowieniem z dnia 13 września 2019 r., Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art.177 § 1 punkt 1 k.p.c., do czasu zakończenia postępowania w sprawie III Ns 319/18, uznając, że - rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy VIII U 2472/18, zależy - wprost - od finalnego wyniku, toczącego się postępowania w sprawie III Ns 319/18.

(postanowienie wraz z uzasadnieniem k. 40 - 43)

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2019r. w sprawie III AUz 352/19 Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił zażalenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na wskazane wyżej orzeczenie.

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi k. 66 z uzasadnieniem k. 67-68)

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2022 r., Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, podjął zawieszony postępowanie w sprawie.

(postanowienie k. 100)

Na terminie rozprawy, bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku z dnia 20 kwietnia 2022 r., profesjonalny pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania, a nadto o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych w kwocie 5400 zł.

(oświadczenie pełnomocnika ZUS 00:01:12 płyta CD k. 118)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny :

Ubezpieczony Z. S. w latach 2010 – 2011 prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą i zatrudniał pracowników.

(bezsporne)

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej Z. S. zgłosił się jako płatnik do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

(bezsporne)

Ubezpieczony nie opłacił należnych składek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okres od 06.2010 r. do 08.2011 r.

(bezsporne)

Z. S. zmarł w dniu 25 kwietnia 2013 r.

(bezsporne)

Postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi III Wydział Cywilny z dnia 9 grudnia 2014 r. o sygn. akt III Ns 1087/14, spadek po zmarłym Z. S. na podstawie ustawy nabyła z dobrodziejstwem inwentarza Gmina Ł. w całości.

(postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 9 grudnia 2014 r. k. 1 akt ZUS)

Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z **dnia 22 września 2021 r. o sygn. akt III Ns 319/18**, na podstawie art. **182 § 1 pkt. 1 k.p.c.** umorzono postępowanie, z wniosku Gminy Ł., w sprawie zmiany postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. S..

(postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 22 września 2021 r. k. 99)

W protokole **spisu inwentarza majątku spadkowego** po zmarłym Z. S., sporządzonym 18 lipca 2018 r. w Urzędzie Skarbowym Ł. ustalono, że **stan czynny spadku wynosi 894.899,27 zł.**

(spis inwentarza k. 3 – 3 verte akt ZUS)

Ostatecznie zadłużenie z tytułu zaległych składek zmarłego Z. S. wyniosło łącznie kwotę nie wyższą, niż wartość stanu czynnego spadku, tj. 89.153,82 zł, w tym:

- ubezpieczenia społeczne za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 64.147,32 zł (w tym należność główna w kwocie 46.704,32 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 13.961,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 3.385,20 zł),

- ubezpieczenie zdrowotne za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 19.349,55 zł (w tym należność główna w kwocie 14.032,55 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 4.200,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł oraz koszty egzekucyjne w kwocie 1.020,20 zł),

- Fundusz Pracy i FGŚP za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 5.656,95 zł (w tym należność główna w kwocie 4.049,85 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 1.215,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł, koszty egzekucyjne 295,30 zł).

(bezsporne, a nadto wydruk stanu należności k. 13 – 15, rozliczenie stanu konta k. 16 akt ZUS)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zawiadomieniem z 21 sierpnia 2018 r. poinformował wnioskodawcę o wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie ustalenia odpowiedzialności za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek po zmarłym Z. S..

(zawiadomienie wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru k. 5 - 6 akt ZUS)

W dniu 28 września 2018 r. do wnioskodawcy skierowane zostało zawiadomienie o zakończeniu postępowania w sprawie wydania decyzji o przeniesieniu na spadkobierców odpowiedzialności za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek.

(zawiadomienie wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru k. 7 - 8akt ZUS)

Zaskarżoną decyzją z dnia 31 października 2018 r. , organ rentowy uznał, że:

1. Gmina Ł. ponosi odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy Z. S. zmarłego 25 kwietnia 2013 r. ostatnio stale zamieszkałego w Ł. przy ul. (...) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i FGŚP za nw. okres w łącznej kwocie 89.153,82 zł, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 64.147,32 zł (w tym należność główna w kwocie 46.704,32 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 13.961,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł i koszty egzekucyjne w kwocie 3.385,20 zł),

- ubezpieczenie zdrowotne za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 19.349,55 zł (w tym należność główna w kwocie 14.032,55 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 4.200,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł oraz koszty egzekucyjne w kwocie 1.020,20 zł),

- Fundusz Pracy i FGŚP za okres 06.2010 r. - 08.2011 r. w kwocie: 5.656,95 zł (w tym należność główna w kwocie 4.049,85 zł, odsetki za zwłokę naliczone na dzień 25.04.2013 r. w kwocie 1.215,00 zł, koszty upomnień w kwocie 96,80 zł, koszty egzekucyjne 295,30 zł).

ZUS stwierdził, że w związku z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza odpowiedzialność za powyższe zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek jest ograniczona do wartości stanu czynnego spadku tj. do kwoty 894.899,27 zł.

(decyzja k. 84 - 85 verte akt ZUS)

Powyższy stan faktyczn, Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty, w tym zawarte w załączonych do akt sprawy aktach ZUS, których wiarygodność nie była kwestionowana przez strony.

Zebrane dokumenty nie nasuwają wątpliwości i pozwalają, tym samym, na wydanie rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U z 2021 r., poz. 423 z późn. zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym, wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność.

Na mocy art. 13 pkt 4 powyższej ustawy osoby prowadzące działalność pozarolniczą podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zgodnie z treścią art. 8 pkt 1 c ustawy z dnia 6 lutego 1997 roku „o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym” (Dz.U. nr 28, poz.153 z późn. zm) obowiązującej do dnia 31 marca 2003 roku, osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu.

W myśl art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 6 lutego 1997 roku „o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym” (Dz.U.28, poz.153 z późn. zm) obowiązującej od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 31 marca 2003 roku do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą stosuje się przepisy

określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem art. 2b, 2c i 3a. To jest - zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w poprzednim kwartale z zastrzeżeniem ust. 9 i 10 ustawy systemowej.

Na podstawie zaś art. 66 ust. 1 pkt. 1c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 ze zm.) obowiązującej od 1 października 2004 roku osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgodnie z art. 23 ust. 2 obowiązującej od 1 kwietnia 2003 r. do 30 września 2004 r. ustawy z dnia 23 stycznia 2003 roku o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U Nr 45, poz. 391 ze zm.) oraz art. 81 ust. 2 obowiązującej od 1 października 2004 roku ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, stanowiła zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego wynagrodzenia. Składka w nowej wysokości obowiązywała od trzeciego miesiąca następnego kwartału.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne jest miesięczna i niepodzielna. (art. 21 ust. 2 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz art. 79 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą są obowiązane, bez uprzedniego wezwania, opłacić składki na ubezpieczenie zdrowotne za każdy miesiąc kalendarzowy w trybie i na zasadach oraz w terminie przewidzianym dla składek na ubezpieczenie społeczne. (art. 29 ust. 1 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz art. 87 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)

Stosownie natomiast do treści art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (tekst jednolity z 2003 roku Dz.U. Nr 58, poz. 514 z późn. zm.) obowiązującej do 31 maja 2004 roku składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy systemowej, wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne. (art. 56 przytoczonej ustawy)

Zgodnie z treścią art. 104 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (tekst jedn.. Dz.U. z 2020 r., poz. 1409) obowiązującej od 1 czerwca 2004 r. obowiązkowe składki na Fundusz Pracy opłacają pracodawcy.

W myśl art. 107 ust. 1 przytoczonej ustawy składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne.

Według art. 32 powołanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Płatnik składek na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż:

- 1) do 10 dnia następnego miesiąca – dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie;
- 2) do 5 dnia następnego miesiąca – dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;
- 3) do 15 dnia następnego miesiąca – dla pozostałych płatników.

Stosownie do treści art. 24 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należnościami z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne są: składki, odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia oraz dodatkowa opłata.

W świetle znajdującego odpowiednie zastosowanie na mocy art. 31 i 32 u.s.u.s. przepisu art. 26 u.o.p. podatnik odpowiada całym swoim majątkiem za wynikające ze zobowiązań podatkowych podatki.

Przedmiotem sporu jest ocena merytorycznej poprawności decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ustalającej odpowiedzialność wnioskodawcy Gminy Ł. jako spadkobiercy Z. S., za jego zaległości składkowe, z ograniczeniem, do wartości ustalonego w spisie inwentarza, stanu czynnego spadku.

Nie ulega wątpliwości, że nieopłacone, w terminie, składki na rzecz organu rentowego (oraz należności z nimi związane), mogą być pobrane, przez organ rentowy, od spadkobiercy osoby/podmiotu zobowiązanego do zapłaty takich składek, w granicach jej odpowiedzialności za długi spadku (m. in - tak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z 24 listopada 2009 r. II UK 118/09).

Zgodnie z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, jak również składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się m.in. art. 97 § 1, art. 98 § 1 i 2 pkt 1, 2, 5 i 7, art. 100, art. 101 Ordynacji podatkowej.

W myśl art. 97 § 1 ustawy ordynacja podatkowa z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1540 z późn.zm.) w zw. z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych spadkobiercy podatnika, z zastrzeżeniem § 2, przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy.

Według art. 98. § 1 cytowanej ustawy do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się również do odpowiedzialności spadkobierców za:

- 1) zaległości podatkowe, w tym również za zaległości, o których mowa w art. 52 § 1;
- 2) odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych spadkodawcy.

W myśl art. 924 k.c., spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, a zgodnie z art. 925 k.c., spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku.

Artykuł 319 k.p.c., uprawniający sąd do ograniczenia, w sentencji wyroku, zakresu odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy do wartości czynnego spadku (przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza z art. 1031 § 2 k.c.), nie daje podstawy do oddalenia powództwa na tej podstawie, że zmarły nie pozostawił spadku. Ustalenie, czy istnieje spadek (majątek), pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności, należy do postępowania egzekucyjnego. (vide wyrok SN z dnia 9 września 1976 r., IV PR 135/76, opubl. OSNC 1977/4/80)

Spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, odpowiada za długi spadku tylko do wysokości stanu czynnego spadku, ustalonego w spisie inwentarza. W związku z tym przepis art. 319 k.p.c. stanowi, że jeżeli

pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych, albo do wysokości ich wartości, Sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów, ani ich wartości, uwzględnić powództwo, zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. (por. wyrok SN z dnia 22 października 1977 r. w sprawie II CR 335/77, opubl. LEX nr 7959)

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że Z. S., z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu i, z tego z tytułu, był zobligowany do opłacania składek. Jest okolicznością bezsporną, że za okres od 06.2010 r. do 08.2011 r. wyżej wymieniony nie uiścił należnych składek.

Gmina Ł., będąc spadkobiercą ustawowym zmarłego Z. S., przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 22 września 2021 r. o sygn. akt III Ns 319/18, na podstawie art. 182 § 1 pkt. 1 k.p.c. umorzono postępowanie z wniosku Gminy Ł. w sprawie zmiany postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. S..

W związku z powyższym, wnioskodawca przejął obowiązki spadkodawcy, w tym, odpowiedzialność za należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy do wysokości stanu czynnego spadku.

W protokole spisu inwentarza z 18 lipca 2018 r. ustalono, że w dniu zgonu Z. S., tj. 25.04.2013 r. wartość stanu czynnego spadku wyniosła kwotę 894.899,27 zł.

W zgodzie z powyższym, w sprawie, uznać należało, że sam fakt, potwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu spadkobrania, przez odwołującą się, po zmarłym płatniku z dobrodziejstwem inwentarza, uzasadniał po stronie ZUS wydanie stosownej decyzji, stwierdzającej, że spadkobierca ponosi odpowiedzialność za nieopłacone składki.

Organ rentowy prawidłowo w zaskarżonej decyzji przyjął odpowiedzialność wnioskodawcy (spadkobiercy) jako dłużnika za dług spadkowy określając jego wysokość na kwotę 89.153,82 zł, która w istocie jest niższa od wartości stanu czynnego spadku, co jednak nabierze znaczenia dopiero w toku postępowania egzekucyjnego.

Ustalenie bowiem, czy istnieje spadek pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności, należy do postępowania egzekucyjnego, a wnioskodawca ma prawo do powołania się dopiero w jego toku na ograniczenie odpowiedzialności.

Na etapie postępowania dotyczącego przeniesienia odpowiedzialności za długi spadkowe, nie bada się bowiem, czy istnieje majątek, z którego zaspokoić się może wierzyciel/ wierzyciele. Co więcej, nie bada się, nawet, czy długi spadkowe nie przekraczają stanu czynnego spadku.

Istotne natomiast, z punktu widzenia decyzji organu rentowego w tym przedmiocie, pozostaje jedynie to, kto jest spadkobiercą (lub spadkobiercami) dłużnika oraz jaki jest jego zakres odpowiedzialności za długi spadkowe.

Decyzja organu rentowego ma charakter konstytutywny i jest pierwszym krokiem, zmierzającym do egzekucji należności, albowiem jest konieczna, aby żądać od spadkobiercy ich zapłaty. Oznacza to zarazem, że pozostałe okoliczności faktyczne, które mogą w jakikolwiek sposób wpływać na możliwość uiszczenia zaległych składek (jak np. brak wystarczającego majątku), nie mają dla wydania przedmiotowej decyzji znaczenia, gdyż mogą wpłynąć jedynie na możliwość rzeczywistego pokrycia zaległości.

Nie sposób pomijać, że odwołujący się, w żadnym momencie postępowania, nie kwestionował faktu istnienia i wysokości należności, a jedynie wskazywał, że majątek spadkowy nie jest wystarczający do zaspokojenia wszystkich wierzycieli. Ten zaś argument może być bowiem rozważany dopiero na etapie postępowania egzekucyjnego. Podnoszenie tego rodzaju argumentów w odwołaniu od decyzji w przedmiocie ustalenia odpowiedzialności za

zobowiązania spadkodawcy jest tym samym przedwczesne. Sama treść decyzji wskazuje, że organ nie podjął jeszcze kroków w celu wyegzekwowania roszczenia, innych, niż wezwanie do dobrowolnej zapłaty.

Ostatecznie nie nastąpiło jeszcze przeniesienie na wnioskodawcę odpowiedzialności za zadłużenie z tytułu składek zmarłego Z. S.. Powyższe nastąpi dopiero na skutek uprawomocnienia się zaskarżonej decyzji.

W realiach niniejszej sprawy, wobec umorzenia postępowania z wniosku Gminy Ł. w sprawie zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po Z. S., ostatecznie ustalono, że to Gmina Ł. jest jedynym spadkobiercą wyżej wymienionego, w odniesieniu do jego zaległości składkowych na dzień zgonu. Jednocześnie nie jest sporne, że odpowiedzialność ta ograniczona jest do wartości czynnej spadku, do kwoty 894.899,27 zł, która to okoliczność znaczenia nabierze, jednak, w toku egzekucji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie jako niezasadne, potwierdzając tym samym prawidłowość decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 31 października 2018 r.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zasądzając od Gminy Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 5.400 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U z 2018 r. poz. 265.).

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.

K.B

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy radcy prawnemu (...) K. (pełnomocnictwo k. 110) za pośrednictwem PORTALU INFORMACYJNEGO .